

І. М. Сопілко,

доктор юридичних наук, професор
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9594-9280>

А. В. Майдачевська,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: sopilko_i@ukr.net

Мета: дослідити окремі питання карантинних обмежень прав і свобод людини, спричинені коронавірусною інфекцією COVID-19, аналізуючи історичний аспект запровадження карантинних заходів та сучасні критерії правомірності обмежень прав і свобод людини. **Методи дослідження:** загальнофілософські, загальнонаукові та спеціально юридичні методи, зокрема формально-юридичний, формально-логічний, історичний, метод аналізу, метод синтезу та ін. **Результати:** з'ясовано, що карантинні заходи є ефективними заходами боротьби та стримування глобальної загрози, до яких держави вдавалися на різних етапах історії людства, проте такі заходи реалізуються шляхом обмежень прав людини, тому вони повинні відповідати міжнародним стандартам, бути правомірними та відповідати меті права. **Обговорення:** права і свободи людини мають найвищу цінність у демократичній державі, проте держави внаслідок пандемії COVID-19 вимушені їх обмежувати; обмеження повинні бути правомірними та досягати мети забезпечення суспільної безпеки з дотриманням індивідуальних прав особи; запровадження карантинних заходів є засобом забезпечення загальної безпеки держав щодо боротьби з хворобами та має багато столітню історію; будь-яке обмеження прав, спричинене карантинним режимом, повинне відповідати національному та міжнародному законодавству.

Ключові слова: обмеження прав і свобод; карантин; карантинні заходи; пандемія COVID-19; законодавство; практика Європейського суду з прав людини.

Постановка проблеми та її актуальність.

Поширення у світі гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (надалі – COVID-19), за оцінками ВООЗ, у березні 2020 р. сягнуло рівня пандемії. Спираючись на те, що однією із найголовніших функцій держави є охорона її громадян, пандемія вірусу COVID-19 змусила уряди країн світу вживати дієві заходи з метою запобігання поширення інфекції, захисту та збереження життя їх громадян. Дані рішення урядів держав викликають великий резонанс та суперечливі дискусії, як серед населення, так і серед науковців, адже за-

ходи, що вживає держава з метою протидії пандемії, реалізуються у більшості випадків шляхом накладення обмежень на права та свободи людини, що гарантовані Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини. Дане питання на зараз є надзвичайно актуальним, адже у демократичному суспільстві права людини знаходяться на найвищому місці, проте кількість хворих та статистика захворюваності вимагає від держави рішучих кроків щодо запровадження карантинних обмежень.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Окремі питання сучасного стану вирішення

проблеми висвітлені у працях О.В. Андрієвської, І.І. Дахової, А.М. Мерник, М.В. Савчин, Ю.О. Фігель та ін. Історичний аспект досліджували Є. Тогнотті, А. Конті, Д. Джонс, Г. Меркель, К. Клименко та ін.

Мета статті – у світлі пандемії COVID-19 питання щодо прав і свобод людини набуває нових напрямків для наукових досліджень, спираючись на те, що більшість карантинних заходів реалізуються шляхом обмеження прав людини, що вимагає проведення відповідного наукового дослідження щодо історичного аспекту запровадження таких обмежень та їх відповідності критеріям правомірності.

Виклад основного матеріалу. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Антоніо Гутерріш у своїй доповіді на відкритті сорок третьої чергової сесії Ради з прав людини стверджує, що пандемія COVID-19 є не лише кризою охорони здоров'я, економічною та соціальною кризою, а й кризою, яка швидко стає кризою прав людини [1]. У світлі небезпеки, яка нависла над здоров'ям та життям громадян, перед державами постає питання щодо правомірності обмежень та досягнення забезпечення суспільної безпеки в надзвичайній ситуації з дотриманням індивідуальних прав особи.

В загальному, питання обмеження прав людини має власну складну проблематику, спираючись на той факт, що здебільшого права людини не є абсолютними, а тому можуть підлягати обмеженням. Проте, слід зауважити, що обмеження прав людини є допустимими у передбачених випадках, проте не всі такі обмеження можна розцінювати як виправдані та правомірні.

М.В. Савчин стверджує, що обмеження прав і свобод людини представлене втручанням публічної влади у сферу приватної автономії індивіда виключно на підставі закону, яким запроваджуються певні заходи, спрямовані на забезпечення балансу приватних і публічних інтересів з метою захисту національної безпеки, громадського порядку, життя і здоров'я інших людей, авторитету правосуддя [2, с. 291].

Як вважає І.І. Дахова, обмеження реалізації прав і свобод людини є заходом тимчасового характеру, що передбачений законом та засто-

сується до особи з боку держави. Проте для того, щоб таке обмеження було правомірне, воно повинне здійснюватися для досягнення легітимної мети, якою завжди є захист певних суспільних або державних цінностей, та бути необхідним у демократичному суспільстві [3, с. 22].

О.В. Андрієвська до основних ознак конституційно-правових обмежень прав і свобод людини і громадянина відносить: виправданість мети їх встановлення; направленість обмежень на захист суспільних правовідносин, інтересів конкретної людини, держави, суспільства в цілому; виконання охоронної функції; встановлення обмежень виключно на підставі закону; неможливість реалізації конкретними суб'єктами встановленого конституційно-правового статусу особи повною мірою [4, с. 13-14].

Резюмуючи вищезазначене, можна стверджувати, що у правовій демократичній державі права і свободи людини мають найвищу цінність, проте держави вимушені їх обмежувати з метою досягнення балансу між правами індивіда та інтересами суспільства, в сучасних умовах зокрема з метою захисту життя і здоров'я інших людей. До прикладу, щодо громадян України, то спираючись на дані соціологічного дослідження, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова в жовтні 2020 р. відносна більшість, що становить 48% опитаних громадян стверджують, що неможливо ефективно протидіяти поширенню коронавірусної інфекції, не вдаючись до обмежень прав і свобод людини та громадянина [5].

Карантинні заходи визнані міжнародною спільнотою доцільними та необхідними у сучасних умовах пандемії COVID-19, проте міжнародні організації почали наголошувати на необхідності дотримання умов введення таких обмежень, які сприятимуть одночасно досягненню меті захисту здоров'я та захищатимуть від свавільного обмеження з боку органів публічної влади.

Очевидним є те, що карантинні заходи, які вводяться урядами держав, порушують звичний темп життя та зумовлюють труднощі у реалізації повною мірою прав, що гарантується Конвенцією про захист прав людини і основополож-

них свобод, до прикладу право на свободу пересування, право на працю, підприємництво, право на освіту тощо. Необхідно зазначити, що карантинні заходи є тими ефективними заходами боротьби та стримування глобальної загрози, до яких держави вдавалися на різних етапах історії людства. З метою аналізу важливості та пропорційності обмежень, встановлених під час пандемії COVID-19, виникає необхідність у з'ясуванні історичних аспектів запровадження карантинних заходів, практика застосування яких має багато столітню історію. Думки науковців, які проводили дослідження хронології та природи карантинних заходів, з приводу найперших застосувань таких обмежень суттєво розбігаються.

До прикладу Є. Тогнотті відзначає, що даний захід з'явився лише у XIV столітті з появою бубонної чуми, однієї з найбільш небезпечних пандемій людства. А саме, науковець вважає, що карантин було вперше введено в 1377 році в Дубровнику на хорватському узбережжі Далмації, а перший постійний чумний госпіталь був відкритий Венеціанською Республікою в 1423 році на маленькому острові Санта-Марія-ді-Назарет [6, с. 255].

А. Конті, автор праці «Карантин кризь історію», теж притримується думки, що система карантину була введена у XIV столітті Венеціанською Республікою. Однією зі складових даної системи було надання повноважень певним особам щодо утримування окремих осіб і кораблів у Венеціанській лагуні протягом 40 днів [7, с. 455].

Д. Джонс стверджує, що перші кодифіковані правила карантину, які створили та ввели в дію систему карантину, були створенні та введені в 1484 р. у Венеції і мали назву «Правила організації карантину» [8, с. 13]. Норми, що були зазначені в даних положеннях, стали зразком для багатьох інших європейських країн протягом наступних століть та широко використовувалися на практиці при введенні карантину.

Насправді сам термін «карантин» з'явився лише у XIV столітті, проте впровадження обмежувальних заходів має давнішу історію. Так, звичайно можна погодитися з твердженнями про те, що карантинні заходи справді набули

широкого поширення та глобального застосування після запровадження їх у Венеції, адже застосування даних заходів зумовлювало зменшення захворюваності, тому сусідні держави, які брали участь у торгівлі на Середземному морі, швидко переймали новий досвід. Проте, про практику впровадження обмежень можна говорити ще за часів чуми, що спалахнула на Близькому Сході в VIII ст. н.е. У збірнику хадісів «Сахіх-аль-Бухарі» у главах 10 та 32 зазначено, що заборонено залишати та переїжджати з міст, у яких були зафіксовані спалахи чуми, та відвідувати такі міста у разі, якщо особа була неінфікованою [9]. Фактично дані положення і підтверджують існування заходів, що є аналогом сучасних карантинних обмежень, адже відображають практику застосування обмежень щодо пересування осіб, що є інфікованими.

Крім того у роботі мусульманського вченого Ібн Сіна (Авіценни) «Канон медицини», зокрема, у третій книзі теж є згадки про карантин. Ця книга була опублікована ще у 1025 р. Щоб запобігти зараженню від людини до людини, вчений наполягав на використанні карантину, як заходу боротьби з такими хворобами як чума, холера та жовтяниця, спираючись на той факт, що вірус передається маленькими частинами [10]. Власне тому вчені вважають, що дані рекомендації заклали основу для застосування такого протиепідеміологічного заходу як карантин, адже пізніше венеціанці, дізнавшись про даний метод, почали його використовувати.

Як стверджують автори праці «Навчання з минулого в епоху COVID-19: повторне відкриття карантину, попередні пандемії, походження лікарень і національних систем охорони здоров'я, а також етика в медицині», одним із перших законодавчих актів, які підтримують запровадження таких обмежень, як карантин та ізоляція, є Спеціальний декрет (*Veniens de locis pestiferis non intret Ragusium neldistrictum*), опублікований в Дубровницькій книзі законів у 1377 році. В едиктах 1377 року про карантин було окреслено 4 пункти, а саме: тих, хто приїжджав з регіонів, де були зафіксовані випадки захворюваності, не допускали в Рагузу, вони чекали в ізоляції протягом 30 днів, нікому з жителів Рагузи не було дозволено доступ до зони

ізоляції, під погрозою вимушеного перебування там протягом 30 днів; особам, не визначеним як відповідальні за ізоляцію, не дозволялося приносити їжу ізольованим під страхом перебування з ними протягом 30 днів. Також були передбачені норми за порушення вищезазначених правил ізоляції [11]. Аналізуючи даний документ, можна дійти до висновку, що подібні положення, які обмежують права і свободи особи, застосовуються й на сучасному етапі у нормативних актах, що встановлюють карантинні обмеження.

Далі сусідні країни, переймаючи досвід Венеції, упроваджували такі обмеження на законодавчому рівні. У XVI столітті почали виникати карантинні центри, та медики почали розширювати систему карантину шляхом введення медичних документів. Вони були підтвердженням того, що останній порт, який відвідували мандрівники, не мав випадків зараження хворобою і давали право звільнення від карантину [7, с. 457].

Проте, коли чума нарешті зменшилася за частотою та поширеністю, почали виникати такі хвороби, як холера та жовта лихоманка. Для їх подолання уряди держав так само вдавалися до практики застосування законів, які передбачали такі обмеження, як карантин та ізоляцію та покарання за їх недотримання на підставі практики минулих століть, що свідчила про ефективність застосування даних обмежень задля мінімізації випадків зараження. Уряди почали створювати «карантинні правила», а один із найперших законів, що передбачав карантинні обмеження, прийнятий у 1710 році в Англії. Він передбачав смертний вирок для осіб, які не дотримуються обов'язкового 40-денного карантину для людей і товарів, які прибувають на острів і підозрюваних або відомих у контакті з чумою. Надалі подібні закони були прийняті у Сполучених Штатах та Канаді [11].

Надалі при кожному виявленні спалахів епідеміологічних захворювань застосовувалися карантинні заходи. Внаслідок того, що карантин захищав здоров'я людей, зменшував випадки інфікування осіб та смертність, його було визнано міжнародним правом засобом забезпечення загальної безпеки держав щодо боротьби

з хворобами. Карантинні заходи є загальними профілактичними заходами, що застосовуються за відсутності цільової вакцини, наступного ефективного та дієвого способу захисту людей від інфекційних хвороб, тому виникають питання щодо її впровадження та необхідності застосування державного примусу до осіб, які не бажають вакцинуватися. Законодавство, що передбачає обов'язкову вакцинацію, було вперше прийнято 1835 року в Пруссії. Даний Закон про вакцинацію передбачав обов'язкову вакцинацію під загрозою покарання у вигляді штрафу або позбавлення волі, а також ревакцинацію для осіб, мобілізованих до армії [12, с. 68].

Щоб підтвердити ефективність карантинних заходів, група науковців на чолі з Говардом Меркелем здійснила дослідження, в якому було проаналізовано ефективність таких обмежувальних заходів як карантин, ізоляція хворих, закриття шкіл та скасування масових зібрань на основі даних спалаху грипу в Іспанії 1918 року. Дослідженням було встановлено, що міста, що ввели обмеження раніше, мали менші показники інфікованих осіб та смертності. Також науковці стверджували, що для припинення спалахів необхідна швидка дія з боку держав, яка полягає у введенні обмежувальних заходів [13].

Проте в XXI столітті до карантинних обмежень вдавалися досить рідко, спираючись на ефективну медицину та відсутність таких широко розповсюджених інфекційних хвороб. Але поява COVID-19 зумовила появу карантинних заходів. Спираючись на досвід боротьби з епідемією минулих століть, можна дійти до висновку, що у разі, коли держава відтерміновує та не здійснює заходи, які запобігають розповсюдженню хвороби, це спричиняє серйозну загрозу у вигляді масового інфікування осіб та великої смертності громадян. Проте, можна простежити, що століттями раніше держави, запроваджуючи карантинні обмеження, надавали пріоритет загальній безпеці шляхом обмеження індивідуальних прав особи на підставі того, що органи, які б контролювали дотримання прав людини при запровадженні карантинних обмежень, були відсутні, так само як і критерії правомірності таких обмежень, а уряди держав, спираючись на вимогу часу та нагальну загрозу,

свавільно нехтували правами особи задля збереження здоров'я суспільної більшості. Наразі права людини та громадянина є фундаментом демократичного суспільства, саме тому будь-яке обмеження прав, спричинене карантинним режимом, повинне відповідати національному та міжнародному законодавству.

Хоча відповідно до положень Інструментарію Ради Європи від 07.04.2020 р. органи виконавчої влади повинні мати можливість діяти швидко та ефективно для протидії COVID-19, але всі відступи від прав людини з метою захисту від свавілля мають бути законними, обґрунтованими, пропорційними та тимчасовими [14].

Слід зауважити, що практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) окреслює підстави, за яких обмеження прав людини є виправданим та законним. З метою встановлення факту законності обмежень прав і свобод людини ЄСПЛ використовує так званий «трискладовий тест». Відповідно до даного тесту Суд встановлює три факти: чи є таке втручання законним, чи відповідало легітимній меті та чи було воно «необхідним у демократичному суспільстві».

Якщо говорити про критерій законності, то Суд зазначив, що під поняттям «закону» слід розуміти як писане, так і неписане (звичаєве) право. До такого висновку Суд дійшов у справі «Толстой Мирославський проти Сполученого королівства». Також Суд наголошує про те, що закон повинен бути якісним, чітким та доступним для громадян [15]. Другою підставою щодо визначення законності прав і свобод є наявність легітимної мети. Суд у справі «Сидіропулоса та інші проти Греції» дійшов до висновку, що будь-які обмеження можуть бути зумовлені лише національною або громадською безпекою, необхідністю запобігання заворушенням чи злочинам, охороною здоров'я чи моралі або захистом прав і свобод інших осіб [16]. Щодо третьої вимоги «необхідність у демократичному суспільстві», ЄСПЛ зазначає, що обмеження прав можливе за умови існування нагальної суспільної потреби, що вимагає втручання у реалізацію певного права. У справі «Ляшко проти України» Суд зазначив, що для того, щоб встановити, чи було втручання правомірним, треба

дати відповіді на такі питання: чи було втручання виправданим та необхідним у демократичному суспільстві, та, зокрема, чи було воно пропорційним, і чи були причини, надані національними органами влади на його виправдання, важливими та достатніми [17]. Спираючись на вищезазначене, можна дійти до висновку, що обмеження прав людини не буде свавільним у випадку, коли такі обмеження відповідають вищезазначеним критеріям.

Висновки. Права і свободи людини мають найвищу цінність у демократичній державі, проте вони не є абсолютними, а держави внаслідок пандемії COVID-19 вимушені їх обмежувати шляхом запровадження карантинних заходів з метою забезпечення загальної безпеки. До практики застосування карантинних обмежень прав держави вдавалися ще десятки століть тому, спираючись на ефективність та дієвість таких обмежень при боротьбі з хворобою. Проте наразі будь-яке обмеження прав, спричинене карантинним режимом, повинне відповідати міжнародним стандартам, меті права та бути правомірним.

Література

1. We are all in this Together: Human Rights and COVID-19 Response and Recovery. *United Nations*: веб-сайт. URL: <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/we-are-all-together-human-rights-and-covid-19-response-and> (дата звернення 30.11.2021).
2. Савчин М.В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Ужгород, 2018. 440 с.
3. Дахова І.І. Обмеження реалізації прав і свобод людини: конституційне регулювання та практика Європейського суду з прав людини. *Форум права*. 2018. № 4. С. 17–25.
4. Андрієвська О.В. Конституційно-правові обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 23 с.
5. Забезпечення прав і свобод людини в Україні в умовах поширення коронавірусної інфекції (COVID-19): особливості і шляхи удосконалення: інформаційно-аналітичні матеріали. Київ: Центр Разумкова, 2020. URL:

https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_covid_prava.pdf (дата звернення 30.11.2021).

6. Tognotti E. Lessons from the history of quarantine, from plague to influenza A. *Emerging Infectious Diseases*. 2013. Vol. 19, No. 2. P. 254-259. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3559034/>. DOI: <https://doi.org/10.3201/eid1902.120312>

7. Conti A. Quarantine Through History. *International Encyclopedia of Public Health*. 2008. P. 454–462. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7150140/>. DOI: <https://doi.org/10.1016/B978-012373960-5.00380-4>

8. Клименко К.П. Історико-правові засади міжнародного співробітництва у боротьбі з інфекційними захворюваннями: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2017. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31495.docx>

9. Сахіх-аль-Бухарі. *INSAD*: веб-сайт. URL: <https://isnad.link/book/sahih-al-buhari> (дата звернення 30.11.2021).

10. Moosavi J. The place of Avicenna in the history of medicine. *Avicenna J Med Biotechnol*. 2009. № 1(1). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3558117/> (дата звернення 30.11.2021).

11. Bassareo P.P., Melis M.R., Marras S. Learning from the past in the COVID-19 era: rediscovery of quarantine, previous pandemics, origin of hospitals and national healthcare systems, and ethics in medicine. *Postgraduate Medical Journal*. 2020. URL: <https://pmj.bmj.com/content/96/1140/633.full> (дата звернення 30.11.2021). DOI: <https://doi.org/10.1136/postgradmedj-2020-138370>

12. Сопілко І.М. Щодо окремих питань забезпечення обов'язкової вакцинації: історичний аспект. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2020. Т. 3. № 118. С. 67–68.

13. Markel H., Lipman H.B., Navarro J.A., Sloan A., Michalsen J.R., Stern A.M., Cetron M.S. Nonpharmaceutical interventions implemented by US cities during the 1918-1919 influenza pandemic. *JAMA*. 2007. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17684187/> (дата звернення 30.11.2021). DOI: <https://doi.org/10.1001/jama.298.6.644>

14. Дотримання демократії, верховенства права та прав людини під час санітарної кризи, спричиненої COVID-19: інструментарій для країн-членів від 07 квіт. 2020 р. № SG/Inf (2020) 11. Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/sg-inf-2020-11-uk-dl-upd/16809e2abb> (дата звернення 30.11.2021).

15. Case of Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom [Ukrainian Translation]. No. 18139/91, ECHR July 13, 1995. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-113043> (дата звернення 30.11.2021).

16. Case of Sidiropoulos and others v. Greece. No. 57/1997/841/1047, ECHR July 10, 1998. URL: <https://uprdoc.ohchr.org/uprweb/downloadfile.aspx?filename=6013&file=Annexe4> (дата звернення 30.11.2021).

17. Справа «Ляшко проти України»: рішення Європейського Суду з прав людини. № 21040/02 від 10 серп. 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_275#Text (дата звернення 30.11.2021).

References

1. We are all in this Together: Human Rights and COVID-19 Response and Recovery. *United Nations*: веб-сайт. URL: <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/we-are-all-together-human-rights-and-covid-19-response-and> (дата звернення 30.11.2021).

2. Savchyn M.V. Suchasni tendencii' konstytucionalizmu u konteksti globalizacii' ta pravovogo pljuralizmu: monografija. Uzhgorod, 2018. 440 s.

3. Dahova I.I. Obmezhenja realizacii' prav i svobod ljudyny: konstytucijne reguljuvannja ta praktyka Jevropejs'kogo sudu z prav ljudyny. *Forum prava*. 2018. № 4. S. 17–25.

4. Andrijevs'ka O.V. Konstytucijno-pravovi obmezhenja prav i svobod ljudyny i gromadjanyna v Ukrai'ni: avtoref. dys. ... kand. juryd. nauk. Kyi'v, 2018. 23 s.

5. Zabezpechennja prav i svobod ljudyny v Ukrai'ni v umovah poshyrennja koronavirusnoi' infekcii' (COVID-19): osoblyvosti i shljahy udoskonalennja: informacijno-analitychni materialy. Kyi'v: Centr Razumkova, 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_covid_prava.pdf (дата звернення 30.11.2021).

6. Tognotti E. Lessons from the history of quarantine, from plague to influenza A. *Emerging Infectious Diseases*. 2013. Vol. 19, No. 2. P. 254-259. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3559034/>
7. Conti A. Quarantine Through History. *International Encyclopedia of Public Health*. 2008. P. 454-462. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7150140/>
8. Klymenko K.P. Istoryko-pravovi zasady mizhnarodnogo spivrobitnyctva u borot'bi z infekciynymy zahvorjuvannjamy: dys. ... kand. juryd. nauk: 12.00.01. Instytut zakonodavstva Verhovnoi' Rady Ukrainy. Kyi'v, 2017. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31495.docx>
9. Sahih-al'-Buhari. *INSAD*: veb-sajt. URL: <https://isnad.link/book/sahih-al-buhari> (дата звернення 30.11.2021).
10. Moosavi J. The place of Avicenna in the history of medicine. *Avicenna J Med Biotechnol*. 2009. № 1(1). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3558117/> (дата звернення 30.11.2021).
11. Bassareo P.P., Melis M.R., Marras S. Learning from the past in the COVID-19 era: rediscovery of quarantine, previous pandemics, origin of hospitals and national healthcare systems, and ethics in medicine. *Postgraduate Medical Journal*. 2020. URL: <https://pmj.bmj.com/content/96/1140/633.full> (дата звернення 30.11.2021).
12. Sopilko I.M. Shhodo okremykh pytan' zabezpechennja obov'jazkovoï vakcynacii': istorychnyj aspekt. *Ukrai'ns'kyj naukovomedychnyj molodizhnyj zhurnal*. 2020. Т. 3. № 118. S. 67-68.
13. Markel H., Lipman H.B., Navarro J.A., Sloan A., Michalsen J.R., Stern A.M., Cetron M.S. Nonpharmaceutical interventions implemented by US cities during the 1918-1919 influenza pandemic. *JAMA*. 2007. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17684187/> (дата звернення 30.11.2021).
14. Dotrymannja demokratii', verhovenstva prava ta prav ljudyny pid chas sanitarnoi' kryzy, sprychynenoï COVID-19: instrumentarij dlja kraï'n-chleniv vid 07 kvit. 2020 r. № SG/Inf (2020) 11. Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/sg-inf-2020-11-uk-dl-upd/16809e2abb> (дата звернення 30.11.2021).
15. Case of Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom [Ukrainian Translation]. No. 18139/91, ECHR July 13, 1995. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-113043> (дата звернення 30.11.2021).
16. Case of Sidiropoulos and others v. Greece. No. 57/1997/841/1047, ECHR July 10, 1998. URL: <https://uprdoc.ohchr.org/uprweb/downloadfile.aspx?filename=6013&file=Annexe4> (дата звернення 30.11.2021).
17. Sprava «Ljashko proty Ukrainy»: rishennja Jevropejs'kogo Sudu z prav ljudyny. № 21040/02 vid 10 serp. 2006 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_275#Text (дата звернення 30.11.2021).

RESTRICTIONS ON HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS IN QUARANTINE: HISTORICAL AND LEGAL ASPECT

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: sopilko_i@ukr.net

Objective: to investigate some issues of quarantine restrictions on human rights and freedoms caused by coronavirus infection COVID-19, analyzing the historical aspect of the introduction of quarantine measures and current criteria for the legitimacy of restrictions on human rights and freedoms. **Research methods:** general philosophical, general scientific and special legal methods, in particular formal-legal, formal-logical, historical, method of analysis, method of synthesis, etc. **Results:** it was found that quarantine measures are effective measures to combat and deter the global threat, which states have resorted to at various stages of human history, but such measures are implemented through human rights restrictions, so they must meet international standards, be legitimate and meet the objectives rights. **Discussion:** human rights and freedoms are of the highest value to a democratic state, but states are forced to restrict them due to the COVID-19 pandemic; restrictions must be lawful and achieve the goal of ensuring public safety while respecting individual rights; the introduction of quarantine measures is a means of ensuring the overall security of states in the fight against disease and has a long history; any restriction of rights caused by the quarantine regime must comply with national and international law.

Human rights and freedoms are of the highest value to a democracy, but they are not absolute, and the COVID-19 pandemic states are forced to restrict them by imposing quarantine measures to ensure overall security. The practice of applying quarantine restrictions on the rights of the state was resorted to decades ago, based on the effectiveness and efficiency of such restrictions in the fight against disease. However, at present, any restriction of rights caused by the quarantine regime must comply with international standards, the purpose of the law and be legitimate.

Restrictions on human rights will not be arbitrary if such restrictions meet the following criteria: whether they were justified and necessary in a democratic society, and in particular whether they were proportionate and whether the reasons given by national authorities to justify them were important and sufficient.

Key words: restriction of rights and freedoms; quarantine; quarantine measures; the COVID-19 pandemic; legislation; case law of the European Court of Human Rights.

Стаття надійшла до редакції 01.12.2021